

SVET LEDA I VATRE

NEISPRIČANA POVEST VESTEROSA I
IGRE PRESTOLA

DŽORDŽ R. R. MARTIN

ELIO M. GARSİJA MLAĐI I LINDA ANTONSON

SVET LEDA I VATRE

NEISPRIČANA POVEST VESTEROSA I
IGRE PRESTOLA

DŽORDŽ R. R. MARTIN

ELIO M. GARSİJA MLADI I LINDA ANTONSON

Preveo
Nikola Pajvančić

— Laguna —

Naslov originala

GEORGE R. R. MARTIN
ELIO M. GARCIA, JR AND LINDA ANTONSSON

THE WORLD OF ICE & FIRE
THE UNTOLD HISTORY OF WESTEROS
AND THE GAME OF THRONES

Copyright © 2014 by George R. R. Martin
Images on pages 38, 92, 116, 136, 181, 188-189, 230-231, 248 and 293 are © Fantasy Flight Publishing, Inc
All rights reserved
This translation published by arrangement with Bantam Books, an imprint of Random House, a division of Random House LLC

Translation copyright © 2015 za srpsko izdanje, LAGUNA

Džordž R. R. Martin
Elio M. Garsija i Linda Antonson
SVET LEDA I VATRE
NEISPRIČANA POVEST VESTEROSA I IGRE
PRESTOLA

Za izdavača
Dejan Papić

Slog i prelom
Jelena Radojičić

Lektura i korektura
Tanja Bižić
Dragana Matić Radosavljević

Štampa i povez
Rotografika, Subotica

Izdavač
Laguna, Beograd
Resavska 33
Klub čitalaca: 011/3341-711
www.laguna.rs
e-mail: info@laguna.rs

CIP - Каталогизacija u publikaciji
Народна библиотека Србије, Београд

МАРТИН, Џорџ Р. Р., 1948-

Svet leda i vatre : neisprčana povest Vesterosa i igre prestola / Džordž R. R. Martin, Elio M. Garsija mladi i Linda Antonson ; preveo Nikola Pajvančić - Beograd : Laguna, 2015 (Subotica : Rotografika). - 326 str. : ilustr. ; 30 cm
Prevod dela: The World of Ice and Fire / George R. R. Martin, Elio M. Garcia, jr and Linda Antonsson. - Registar.

ISBN 978-86-521-1914-1
821.111(73)-31
COBISS.SR-ID 214642188

Sadržaj

Uvod	ix	Eris I	104
DREVNA ISTORIJA	03	Mekar I.....	106
Doba praskozorja.....	05	Egon V	107
Dolazak Prvih ljudi.....	08	Džeheris II.....	111
Doba junaka.....	10	Eris II.....	113
Dugačka noć	11	PAD ZMAJEVA	122
Uspion Valirije.....	13	Godina lažnog proleća	124
Deca Valirije.....	15	Robertova buna	127
Dolazak Andala.....	17	Kraj	129
Deset hiljada brodova.....	21	SLAVNO KRALJEVANJE	131
Propast Valirije	26	SEDAM KRALJEVSTAVA	133
VLADAVINA ZMAJEVA	29	Sever	135
Osvajanje.....	31	Kraljevi zime	137
TARGARJENSKI KRALJEVI	47	Planinski klanovi.....	139
Egon I	49	Kameni ljudi sa Skagosa	139
Enis I.....	52	Močvarci sa Vrata	140
Megor I.....	55	Gospodari Zimovrela.....	141
Džeheris I	60	Zimovrel.....	142
Viseris I.....	66	Zid i iza njega	145
Egon II	73	Noćna straža	145
Egon III.....	82	Divljani.....	147
Deron I	87	Rečne zemlje.....	151
Belor I.....	89	Kuća Tulija.....	156
Viseris II.....	94	Brzorečje.....	160
Egon IV.....	95	Dol	163
Deron II.....	100	Kuća Erina	169
		Gnezdo sokolovo	170
		Gvozdena ostrva	175
		Krone od naplavine	178
		Gvozdeni kraljevi.....	182
		Crna krv.....	183

Najuzvišenijem i najmilostivijem
veličanstvu Tomenu,
prvom svog imena, kralju Andala,
Rojnara i Srvih ljudi,
gospodaru Sedam kraljevstava
i zaštitniku čitave zemlje Jandeb, skromni
meštar iz Citadele, želi hiljadostruko
blagostanje i danas i doveka i mudrost
kakvoj nema ravne.

Grejdžoji od Hridi.....	187
Crvena sipa.....	188
Stari i novi običaji.....	190
Hrid.....	193
Zapadne zemlje.....	195
Kuća Lanistera u doba zmajeva.....	198
Livačka stena.....	204
Hvat.....	207
Gart Zelenoruki.....	207
Kraljevi Gardeneri.....	209
Andali u Hvatu.....	211
Starigrad.....	213
Kuća Tirela.....	217
Visoki sad.....	218
Olujne zemlje.....	221
Dolazak Prvih ljudi.....	222
Kuća Durandona.....	223
Andali u Olujnim zemljama.....	225
Kuća Barateona.....	227
Narod Olujnih zemalja.....	231
Krajoluj.....	233
Dorna.....	235
Lom.....	237
Kraljevstva Prvih ljudi.....	238
Andali u Dorni.....	238
Dolazak Rojnara.....	240
Nastrani južnjački običaji.....	241
Dorna protiv zmajeva.....	243
Sunčevo koplje.....	248
IZA KRALJEVSTVA ZALAZEĆEG SUNCA.....	251
Druge zemlje.....	252
Slobodni gradovi.....	253
Lorat.....	253
Norvos.....	256
Kohor.....	259

Svadjivi sinovi: Mir, Lis i Tiroš.....	261
Pentos.....	266
Volantis.....	267
Bravos.....	271
Iza Slobodnih gradova.....	277
Letnja ostrva.....	277
Nat.....	282
Baziliskova ostrva.....	282
Sotorios.....	284
Zemlje trave.....	287
Drhtavo more.....	294
Ib.....	295
Istočno od Iba.....	298
Kosti i iza njih.....	299
Ji Ti.....	300
Ravnice Džogos Naja.....	304
Leng.....	306
Ašai kraj Senke.....	308
Pogovor.....	311
Dodatak: Rodoslov Targarjena.....	312
Dodatak: Rodoslov Starkova.....	314
Dodatak: Rodoslov Lanistera.....	316
Dodatak: Vladavina kraljeva.....	319
Indeks.....	320
Ilustratori.....	326

Uvod

TAČNO JE ONO ŠTO LJUDI GOVORE da se svaka zgrada gradi kamen po kamen, a isto važi i za znanje, koje kamičak po kamičak otkrivaju i sakupljaju mnogi mudri ljudi i svaki od njih nadograđuje delo svojih prethodnika. Ono što jedan ne zna poznato je drugom, a malo toga ostaje istinski nepoznato ako se čovek dovoljno potruđi. Sada je na mene, meštra Jandela, red da se probam kao zidar, da uklešem ono što znam i ugradim još jedan kamen u veliki bedem znanja koji se vekovima gradi i u Citadeli i van nje – zid koji su digle nebrojene ruke pre mene, i koji će, nema sumnje, nastaviti da dižu nebrojene ruke što slede.

Život sam započeo kao nahoče, u desetoj godini vladavine poslednjeg targarjenskog kralja. Ostavili su me na praznoj tezgi u Pisarskom ognjištu, gde neuk svet dolazi da im učenici sastavljaju pisma. Tog dana je određen čitav tok mog života, kada me je našao jedan učenik i odveo me kod senešala za tu godinu, velemeštra Edžerana. Edžeran, čiji su prsten, štap i maska bili srebrni, pogledao je moje lice iskrivljeno od plača, pa je rekao da će možda i biti od mene neke koristi. Kada su mi to u detinjstvu prvi put ispričali, mislio sam da je on tako prorekao moju sudbinu meštra; tek sam mnogo kasnije od arhi-meštra Ebroza saznao da je Edžeran pisao raspravu o prepovijanju odojčadi, pa je želeo da proveriti neke teorije.

Svejedno, koliko god neslavan bio taj početak, predali su me na staranje slugama i meštri su mi povremeno poklanjali malo pažnje. Odrastao sam kao sluga, među dvoranama, komorama i bibliotekama, ali mi je velemeštar Volgrejv podario dar pismenosti. Tako sam upoznao i zavoleo Citadelu i vitezove uma koji čuvaju njenu dragocenu mudrost. Želeo sam samo da postanem jedan od njih – da čitam o dalekim mestima i davno pokojnim ljudima, da posmatram zvezde i merim smene godišnjih doba.

I tako je i bilo. Sa tri i deset iskovao sam prvu kariku svoga lanca, a za njom su usledile druge. U devetoj godini vladavine kralja Roberta, prvog svog imena, spojio sam prvi lanac i položio zavet, pa mi se ukazala čast da nastavim u Citadeli, da služim velemeštrima i pomažem im u svim njihovim poduhvatima. To je bila velika čast, ali je moja najveća želja bila da napišem sopstveno delo, delo kakvo će skromni ali učeni ljudi čitati i sami i svojim ženama i deci – da saznaju o događajima i plemenitim i podmuklim, pravednim i nepravednim, velikim i malim, i da šire vidike baš kao što sam ih ja proširio učeći u Citadeli. I zato se ponovo dajem na posao za svojim nakovnjem, da iskusim nešto novo i zanimljivo od velikih dela davno pokojnih meštara koji su mi prethodili. Stranice što slede plod su te želje: povest o delima vrlim i zlim, ljudima slavnim i neznatnim, i zemljama bliskim i dalekim.

GORE | Egon Osvajač na Balerionu Crnom Užasu

SVET LEDA I VATRE

NEISPRIČANA POVEST VESTEROSA I
IGRE PRESTOLA

Drevna istorija

POZNATI SVET

DOBA PRASKOZORJA

NIKO NE MOŽE sa sigurnošću reći kada je nastao svet, a ipak to nije sprečilo mnoge meštre i učene ljude da za tim odgovorom tragaju. Je li on star četrdeset hiljada godina, kao što neki tvrde, ili možda petsto hiljada, ili čak i više? To ne piše ni u jednoj nama znanoj knjizi, jer u prvom razdoblju sveta, dobu praskozorja, ljudi nisu poznavali pismena.

Možemo međutim biti sigurni da je svet tada bio mnogo jednostavniji – naseljen varvarskim plemenima što su živela od lova i sakupljanja plodova, pošto nisu znali veštinu obrade metala i kroćenja životinja. Ono malo što nam je o tim danima poznato sadržano je u najstarijim spisima: predanjima koja su zapisali Andali, Valirijci i Gišani, pa čak i daleki narodi mitskog Ašajja. Ipak, koliko god bili pradrevni ti učeni narodi, oni u doba praskozorja nisu bili čak ni deca. Zato je u njihovim spisima teško odvojiti istinu od neistine, kao žito od kukolja.

Šta se pouzdano može reći o dobu praskozorja? Istočnim zemljama lutali su mnogi narodi – necivilizovani, kao što je čitav svet bio necivilizovan, ali brojni. U Vestrosu, međutim, od Zemalja večite zime do obala Letnjeg mora postojala su samo dva naroda: deca šume i stvorenja poznata kao džinovi.

O džinovima iz doba praskozorja veoma se malo može reći, pošto niko nije sabrao njihove priče, njihove legende i njihove povesti. Ljudi Straže kažu da divljani pripovedaju o džinovima kako žive u miru s decom, putuju kuda ih noge nose i uzimaju šta požele. Sve se priče slažu da su bili ogromna i snažna stvorenja, ali priglupa. Pouzdani izvori među izvidnicima Noćne straže, poslednji ljudi koji su videli džinove dok su ovi još živeli, tvrde da im je koža bili obrasla gustim krznom i da nisu bili prosto veoma krupni ljudi, kako su opisani u dečjim pričama.

Brojni dokazi o sahranama džinova zabeleženi su u *Pogrebnim običajima* meštra Keneta, koji je izučavao mogile

i grobnice na Severu dok je služio u Zimovrelu za vreme dugačke vladavine Kregana Starka. Po kostima koje su nađene na Severu i poslate u Citadelu, neki meštri procenjuju da su najveći džinovi bili visoki i četrnaest stopa, mada drugi kažu da je dvanaest stopa bliže istini. Pričevno pokojnih izvidnika koje su zapisali meštri Straže sve se slažu da divovi nisu zidali kuće ni šili odeću, i da nisu poznavali bolji alat ni oružje od grana koje bi otkinuli sa drveta.

Džinovi nisu imali ni kraljeva ni gospodara. Nisu imali domove, sem u pećinama ili ispod visokih stabala, i nisu obrađivali ni metal ni zemlju. Ostali su stvorenja doba praskozorja, čak i pošto su došla druga doba, kada su se ljudi namnožili a šume se prorodile. Sada džinova više nema čak ni u zemljama s one strane zida, a poslednji izveštaji o njima više su od stotinu godina stari. A i oni su pre maštovite priče, kakvima se izvidnici Straže zabavljaju oko vatre.

Deca šume su, po mnogo čemu, bila suprotnost džinovima. Sitna kao ljudska deca, ali tamnoputa i prelepa, živela su na način koji bismo mi možda danas zvali prostim, ali su ipak bila manje divlja od džinova. Nisu obrađivala metal, ali su od opsidijana (koji običan svet zove zmajstaklo, dok su Valirijci za njega koristili reč koja znači „zamrznuta vatra“), izuzetno vešto pravila alat i oružje za lov. Nisu tkali, ali su bili vešti u šivenju odeće od lišća i kore. Naučili su da izrađuju lukove od stražarike i prave klopke od trave.

Za njihove pesme i muziku priča se da su bile prelepe kao i oni sami, ali o čemu su pevali nije upamćeno, preostao je tek poneki odlomak iz tih drevnih dana. *Kraljevi zime ili legende i rodoslovi Starkova od Zimovrela*, delo meštra Čildera, sadrži deo balade koja navodno peva o dobu kada je Brendon Zidar tražio pomoć dece dok je gradio Zid. Odvela su ga na sastanak na neko tajno mesto, ali

---

U arhivama Citadele nalazi se pismo meštra Emona iz prvih godina vladavine Egon V, u kome opisuje jedan takav izveštaj izvidnika po imenu Redvin, napisan u doba kralja Dorena Starka. Meštar opisuje putovanje do rta Lorn i Ledene obale, i tvrdi da su se izvidnik i njegovi saputnici tukli sa džinovima i trgovali sa decom šume. U Emonovom pismu stoji da je istražujući arhive Straže u Crnom zamku naišao na mnoge slične izveštaje, i da deluju verodostojno.)

---

on isprva nije razumeo njihov govor, koji je opisao kao pesmu kamenja u potoku, vetra u lišću, ili kiše na vodi. Kako je Brendon naučio jezik dece posebna je priča, koju ovde ne možemo preneti, međutim čini se jasno da je njihov jezik poticao iz zvukova koje su svakodnevno slušali, i verovatno je od njih poticalo mnogo njegove lepote.

Deca su se klanjala onim bezimenim bogovima koje će kasnije prihvatiti Prvi ljudi – bezbrojnim bogovima

potoka, šuma i kamenja. Deca su urezala lica u čuvar drvna, možda da bi ova imala oči i tako bdela nad njima. Drugi, bez mnogo dokaza, tvrde da su zelenvidi – mudraci među decom – mogli da gledaju kroz te oči. To navodno potkrepljuje činjenica da su i Prvi ljudi isto verovali; njihov strah da ih čuvar drvna nadziru naterao ih je da poseku mnoga stabla sa licima da bi uskratili deci takvu prednost u sukobima. Ipak, Prvi ljudi bili su manje učeni nego mi sada, i verovali su u mnogo toga u šta njihovi potomci danas ne veruju; uzmimo delo meštra Jorika *Venčani s morem, povest o istoriji Belih Sidrišta od njihovih najranijih dana*, u kome se opisuje običaj prinošenja krvnih žrtava starim bogovima. Sudeći po opisima prethodnika meštra Jorika u Belim Sidrištima, takve žrtve prinose su se sve do pre pet vekova.

To naravno ne znači da zelenvidi nisu poznavali zaboravljene veštine koje pripadaju među tajna znanja – na primer posmatranje događaja ili razgovor na veliku daljinu (kao što su to činili Valirijci, koji su se pojavili mnogo posle njih). Moguće je, međutim, i da mnoge navodne moći zelenvida zapravo potiču iz praznovernih priča. Zelenvidi nisu mogli da se pretvaraju u divlje zveri, kao što su tvrdili neki, ali se čini da su umeli da razgovaraju sa životinjama kako mi to danas ne možemo; iz toga su se rodile legende o „zverobrazima“.

Zaista, legende o zverobrazima su brojne, ali one najčešće – koje su s one strane zida doneli ljudi Noćne straže, i koje su na Zidu zapisali obrednici i meštari iz prohujalih vekova – kazuju kako zverobrazi ne samo da govore sa životinjama već mogu i da njima upravljaju, tako što im se duhovi prožmu. Tih zverobrazu plaše se čak i divljani, i smatraju ih za neprirodna bića, koja mogu prizvati sebi životinje kao saveznike. U nekim pričama govori se o zverobrazima koji su se izgubili u svojim životinjama, a druge kažu da te životinje umeju da progovore ljudskim glasom, kada su u vlasti čoveka. Sve se međutim slažu da su najčešći zverobrazi ljudi koji su ovladali vukovima – pa čak i jezovucima – a oni kod divljana imaju posebno ime: varge.

Prema legendama, zelenvidi su takođe mogli da pogledaju u prošlost i vide daleko u budućnost, međutim sveukupno naše učenje tvrdi da su više misterije koje se bave vizijama onoga što sledi mutne i često varljive

---

Mada se u naše doba to delo smatra nepouzdanim, jedan odlomak iz *Neprirodne povesti* obrednika Barta izvor je nesuglasica u dvoranama Citadele. Obrednik Bart je, naime, tvrdio da se upoznao s tekstovima koji su navodno sačuvani u Crnom zamku i izneo je tezu da su deca šume umela da razgovaraju s gavranovima i da su ovi umeli da ponavljaju njihove reči. Po Bartu, deca su naučila Prve ljude tom tajnom znanju da bi gavranovi mogli da nose poruke preko velikih razdaljina. Ta veština je u jednom umanjenom vidu stigla do današnjih meštara, koji više ne znaju kako da razgovaraju s pticama. Istina je da naš red razume govor gavranova... ali pod tim podrazumevamo samo osnovnu svrhu njihovog graktanja, kako izražavaju strah i bes ili iskazuju da su bolesni ili spremni za parenje.

Gavranovi se ubrajaju među najpametnije ptice, ali nisu pametniji od male dece, a mnogo su manje sposobni za istinski govor, šta god o tome verovao obrednik Bart. Nekoliko meštara posvećenih kariki od valirijskog čelika tvrdilo je da je Bart bio u pravu, ali nijedan nije uspeo da dokaže njegove tvrdnje o razgovoru ljudi i gavranova.

– korisne možda samo za gatanje i obmanu lakovernih. Mada su deca imala svojih veština, istina se uvek mora odvojiti od praznoverica, a znanje se mora iskušati i proveriti. Više misterije, magijske veštine, oduvek su bile a i sada jesu izvan sposobnosti proučavanja nas smrtnika.

A ipak, bez obzira na pravu istinu o tim njihovim veštinama, decu jesu predvodili njihovi zelenvidi i nema sumnje da su se ona nekada mogla sresti od Zemalja večite zime pa do obala Letnjeg mora. Domove su gradila jednostavno i nisu podizala utvrde, zankove niti gradove. Umesto toga su obitavala u šumama, u močvarama, ritovima i pešćarama, pa čak i u pećinama i u planinskim jazbinama. Priča se i da su u šumama gradila zaklone od lišća i pruća u krošnjama – tajne šumske „gradove“.

Uvreženo je verovanje da su to deca šume radila zarad zaštite od grabljivaca kakvi su jezovuci i crni risovi, protiv kojih njihovo jednostavno kameno oružje – a ni njihovi slavni zelenvidi – nisu bili dovoljna zaštita. Drugi izvori međutim ovo osporavaju i tvrde kako su njihovi najveći dušmani bili džinovi, kao u starim pričama sa Severa i kao što, moguće je, dokazuje meštar Kenet u raspravi o mogili kod Dugačkog jezera – grobnici džina kome su među rebrima nađene opsidijanske strele, a to podseća i na prepis divljanske pesme o braći Gendelu i Gornu iz *Istorije kra-*

ljeva s one strane zida meštra Herika. Njih su pozvali da posreduju između klana brdske dece i jedne porodice džinova u sporu oko neke pećine. Gendel i Gorn, priča se, na kraju su spor rešili prevarom, nateravši obe strane da se odreknu prava na pećinu, pošto su otkrili da je ona deo većeg lanca pećina koji na kraju prolazi ispod Zida. S obzirom na to, međutim, da divljani ne znaju za pismo, njihova predanja moraju se uzimati sa sumnjom.

Divljim šumskim zverima i džinovima naposletku su se, međutim, pridružile i druge, veće opasnosti.

Postoji mogućnost da je Sedam kraljevstava u doba praskozorja nastanjivala i treća rasa, ali je ona gotovo u celini zasnovana na nagađanju, te ćemo joj se posvetiti tek u najkraćem.

Kod gvozdenrođenih se govori da su prvi među Prvim ljudima koji su stigli na Gvozdena ostrva našli slavnu stolicu od morskog kamena na Starom Viku, ali da su ostrva bila nenastanjena. Ako je to istina, priroda i poreklo tvorca te stolice su tajna. Meštar Kirt u svojoj zbirci legendi gvozdenrođenih *Pesme što ih pevaju utopljenici* nagađa da su stolicu ostavili posetioci s druge strane Mora zalazećeg sunca, ali za to ne postoje dokazi.

DOLAZAK PRVIH LJUDI

PREMA NAJUVAŽENIJIM IZVORIMA iz Citadele, pre nekih osam do dvanaest hiljada godina, na samom jugu Vesterosa, jedan novi narod prešao je zemljouz koji je presecao Uzano more i spajao istočne zemlje sa zemljama u kojima su živela deca i džinovi. Tako su Prvi ljudi stigli u Dornu, preko Slomljene ruke, koja još nije bila slomljena. Razlog za njihov odlazak iz postojbine nestao je u maglama vremena, ali kada su došli, bili su brojni i odlučni. Stigle su ih hiljade i počele da naseljavaju zemlju, a kako su prolazile decenije, širili su se sve dalje na sever. Predanjima o tim danima seobe koja su do nas doprla ne možemo verovati, jer ona tvrde da su Prvi ljudi prošli Vrat i prodrli na Sever za samo nekoliko godina, a zapravo bi im za to trebale decenije, pa čak i vekovi.

Izgleda, međutim, da je iz svih tih priča tačno to da su Prvi ljudi uskoro zaratili s decom šume. Za razliku od dece, Prvi ljudi su obrađivali zemlju i podizali zemljane utvrde i sela. Pritom su počeli da seku čuvar drvna, a posebno ona sa urezanim licem, i zbog toga su ih deca napala, što je izazvalo viševjekovni rat. Prvi ljudi – koji su sa sobom doveli konje i goveda i doneli čudne bogove i bronzano oružje – bili su takođe krupniji i snažniji od dece, pa su zato za njih bili velika pretnja.

Lovci među decom – njihovi šumski plesači – postali su ujedno i njihovi ratnici, ali bez obzira na sve njihove

tajne veštine drveta i lista, uspeli su samo da uspore nadržanje Prvih ljudi. Zelenvidi su koristili svoje veštine, a prema predanjima, mogli su da pozovu zveri iz močvare, šume i vazduha da se uz njih bore: jezovuke i čudovišne snežne medvede, pećinske lavove i orlove, mamute i zmije i još mnoge. Prvi ljudi su međutim bili prejak i deca su naterana na očajničke korake.

Legende kažu da je velika poplava koja je skršila kopneni most koji je sada Slomljena ruka delo zelenvida, koji su se okupili na mestu danas poznatom kao Kejlinov šanac – mada neki to osporavaju. Jer ipak su Prvi ljudi već bili u Vesterosu kada se to desilo i time bi deca samo usporila bujicu što je navirala sa istoka. Štaviše, takva moć je prevelika čak i za ono što su, prema predanjima, zelenvidi bili u stanju da izvedu... a čak i ta predanja deluju preterano. Verovatnije je da je lom Ruke bio prirodan događaj, verovatno izazvan velikim zemljotresom ili prirodnim potapanjem kopna. Dobro je poznato šta se desilo s Valirijom, a na Gvozdenim ostrvima zamak Hrid stoji na kamenim stubovima, ostacima velikog ostrva čiji su se delovi survali u more.

Svejedno, deca šume su se, braneći svoje živote, borila jednako žestoko kao Prvi ljudi. Rat je, neumitno, trajao pokolenjima, sve dok napokon poslednja deca nisu shvatile da ne mogu pobediti. Prvi ljudi, kojima je možda rat dojadio, takođe su želeli da se borbe okončaju. Prevladali

